

РОЛЬ АСОЦІАЦІЇ МІСТ УКРАЇНИ у підвищенні кадрового потенціалу органів місцевого самоврядування

**Юрій ВІЛКУЛ,
Президент Асоціації міст
України, Криворізький міський
голова**

«Глибоко переконаний, що розвиток людських ресурсів є основним рушійним стимулом успішного економічного зростання»

На сучасному етапі розвитку державності України вирішення питання якісного кадрового забезпечення суспільно-політичних та соціально-економічних сфер життєдіяльності України стало одним із пріоритетних завдань.

Серед органів місцевого самоврядування є доволі успішні, які змогли в цей нелегкий період здійснити справжні прориви в місцевому розвитку. Такими є, передусім, ті, які тривалий час працюють у стабільному складі, розвиваючи кадровий потенціал, набуваючи й реалізуючи позитивний досвід.

У той же час реальний рівень підготовки більшості посадовців місцевих рад не завжди дає їм змогу належним чином виконувати покладені на них обов'язки. Зокрема й тому, що з 100 тис. посадових осіб лише близько 65 відсотків мають повну вищу освіту.

Певним «стихійним лихом» для кадрового складу місцевих рад завжди є вибори. Адже під час кожних місцевих виборів близько 40 відсотків

міських голів, 40-60 відсотків депутатів обираються вперше, не маючи відповідного досвіду, і гостро потребують відповідного навчання. До того ж новообрані міські голови зазвичай змінюють склад заступників міських голів та частину керівників підрозділів виконавчого комітету, виконавчих органів місцевого самоврядування.

Значна плинність існує й у середовищі рядових виконавців, причому не лише за результатами виборів. Щороку з наших органів місцевого самоврядування переходять на роботу з кращими умовами праці близько 20 відсотків працівників. Адже, як відомо, в органах місцевого самоврядування заробітна плата не підвищувалася з лютого 2008 року. Замість вибулих працівників приходять інші, які зазвичай не мають відповідної фахової підготовки й потребують не лише просто підвищення кваліфікації, а й ґрунтовного професійного навчання за напрямками управлінської діяльності.

Однак потужності навчальних закладів, що здійснюють підготовку, перепідготовку та підвищення кваліфікації посадових осіб місцевого самоврядування, для задоволення всіх цих потреб не вистачає. За рік вони можуть перенавчити в кращому випадку 20 відсотків тих, хто цього потребує. Та й рівень підготовки, відверто кажучи, не завжди за змістом та якістю відповідає сучасним вимогам до навчання саме для посадовців місцевого самоврядування.

До речі, майже всі наведені цифри взято зі вступної частини Концепції формування системи підвищення кваліфікації посадових осіб місцевого самоврядування, схваленої Урядом кілька років тому. Там передбачено правильні заходи — але ж вони не реалізуються у тій мірі, яка потрібна сьогодні місцевому самоврядуванню в цілому!

За цих умов Асоціація міст України робить для підвищення кваліфікації посадовців місцевих рад, які входять до її складу, те, що на сьогодні є в її можливостях.

Минулого року ми розробили й затвердили власну Стратегію управління знаннями. Вона передбачає підвищення якості надання послуг громадам — членам Асоціації та конкурентоспроможності Асоціації міст України серед інших організацій, що послідовно здійснюють розвиток місцевої демократії в Україні. Відповідно до цієї Стратегії до цільових аудиторій творців та користувачів Стратегії управління знаннями наша асоціація віднесла, зокрема:

- міських, селищних, сільських голів;
- секретарів та депутатів місцевих рад;
- посадових осіб органів місцевого самоврядування.

Зокрема, у рамках Асоціації діють фахові секції, які об'єднують наших провідних працівників за напрямками діяльності. Серед найбільш затребуваних напрямів — місцеві фінанси та місцеві бюджети, управління земельними ресурсами, житлово-комунальне господарство тощо. Усього працює 14 секцій, більшість з яких збирається щопівроку в різних містах. Однією з важливих цілей таких зібрань є вивчення та обговорення позитивного досвіду того міста, де проходить засідання. Кількість учасників таких секцій постійно зростає, цього року вона наблизилася до 500 осіб.

Ще Асоціація міст України розвиває таку форму професійного розвитку управлінських кадрів, як фахові майстерні. Їх проводять регіональні відділення нашої Асоціації раз на квартал у кожному регіоні. Такі заходи присвячуються варіантам розв'язання конкретних, переважно нових проблем, які періодично постають перед органами місцевого самоврядування. У 2013 році вже проведено 82 фахові майстерні, у яких взяли участь біля 1,5 тис. працівників органів місцевого самоврядування.

Раз на рік ми збираємо Український муніципальний форум. Цього року відбувся вже дев'ятий такий захід. У його рамках проводиться Літня школа міських голів, у навчальних

IX Український муніципальний форум, День місцевого економічного розвитку, 14 червня 2013 року, м. Ялта

заходах якої зазвичай беруть участь не менше 300 керівників органів місцевого самоврядування.

Ми також ретельно вивчаємо й збираємо кращі практики органів місцевого самоврядування щодо розвитку територій. Враховуємо, де це доцільно, й зарубіжний досвід. Поширюємо описи таких практик через своє спеціалізоване щоквартальне видання «Кращі практики». Це видання видається з 1999 року. Донедавна воно було друкованим, але тепер з фінансових міркувань ми перевели його в суто електронну форму.

Джерелом корисного досвіду для працівників міських рад є й інше наше періодичне видання — щомісячний «Вісник Асоціації міст України», що розсилається кожній раді, яка є членом асоціації. Він виходить з 2001 року.

Консультуємо ми й безпосередньо працівників міських рад. У виконавчій дирекції діє Центр правової допомоги з окремою «гарячою» телефонною лінією. На неї щороку (а Центр діє з 2010 року) надходить близько 600 звернень, на які наші консультанти надають кваліфіковані відповіді. Узагальнені письмові роз'яснення з найбільш типових питань розміщуються на веб-сторінці Асоціації. За поточними результатами роботи цього Центру з 2010 року випускається також щоквартальне видання «Юридичні консультації», яке розсилається безпосередньо до міських рад.

Цього року ми провели соціологічне опитування мешканців міст обласного значення щодо їх задоволеності якістю публічних послуг, які вони отримують. Результати опитування доведено до відома міських рад, вони можуть служити орієнти-

ром для покращення тих чи інших напрямів управлінської діяльності.

Цього ж року нами за сприяння зарубіжних партнерів уведено в дію власну Автоматизовану систему муніципальної статистики, яку наповнюють своїми даними самі міста. А кожне місто може бачити як виглядає та чи інша галузь його життєдіяльності в порівнянні з показниками інших муніципалітетів. Це також слугує гарною школою досвіду та спрямовує до покращення діяльності органів місцевого самоврядування.

Усі наші заходи з управління знаннями складаються в ефективну, на наш погляд, ефективну систему підтримки розвитку місцевого самоврядування та розбудови самодостатніх територіальних громад.

Звичайно, це далеко не все, що проводить і до чого прагне асоціація міст України.

Асоціація хотіла б мати власну систему підвищення кваліфікації працівників місцевого самоврядування, адже такі системи мають окремі наші партнерські зарубіжні асоціації. Однак для цього поки ще не вдається знайти необхідні ресурси.

Та й вищезазнані освітні проекти, які ми реалізуємо, здійснюються коштом спонсорських організацій, яким ми дуже вдячні за підтримку. Щодо самих міських рад, то, на жаль, стан їх місцевих бюджетів поки не дозволяє сплачувати до Асоціації членські внески, які б могли дозволити нам самостійно реалізовувати освітні проекти.

На нашу думку, для належного фінансового забезпечення підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації посадових осіб місцевого самоврядування необхідно передба-

чити в Бюджетному кодексі України витрати на такі цілі з місцевих бюджетів у вигляді певного відсотка від фонду оплати праці органу місцевого самоврядування. У європейських країнах такий сегмент бюджету складає від 3 до 7 відсотків. Крім того, держава має брати більш активну участь у фінансовому забезпеченні підвищення кваліфікації посадових осіб місцевого самоврядування та депутатів міських рад, адже вони на 80% завантажені виконанням делегованих нею повноважень.

Наявні цільові кошти дали б можливість місцевим радам безпосередньо працювати з надавачами необхідних їм навчальних послуг. Асоціація за таких умов могла б координувати навчальні потреби міських рад з наявним ринком навчальних послуг.

Ця робота нами розглядається як надзвичайно важливий елемент реалізації реформ, започаткованих в країні на сучасному етапі розвитку. Адже саме від кваліфікованих кадрів залежить успіх модернізаційних змін в усіх сферах життя. Глибоко переконаний, що розвиток людських ресурсів є основним рушієм стимулом успішного економічного зростання. У цьому нас переконує кращий європейський досвід, це є основою державних стратегій розвитку персоналу. Тому для органів місцевого самоврядування та депутатського корпусу міських рад окреслене питання має стати одним з пріоритетів діяльності у наступному році.

Посилена ж увага держави до сфери підвищення кваліфікації посадових осіб місцевого самоврядування та депутатів міських рад у свою чергу сприятиме зміцненню професійної основи служби в органах місцевого самоврядування, підвищенню іміджу професії, мета якої — служити людям. Напередодні Нового року, дозвольте побажати місцевому самоврядуванню України успіху і процвітання. Для мене особисто це аксіома — успішне місцеве самоврядування — успішна держава, адже серед працівників місцевого самоврядування немає випадкових людей, — це активні, відповідальні особистості, цікаві постаті, електоральні лідери, здатні на великі справи задля процвітання рідного села, селища, міста, нашої Вітчизни! Сили і впевненості вам, шановні колеги, на шляху розвитку держави!